

Profesor Otto Vogl – 80. godišnjica života i 60 godina znanstvenog rada

Počasni član *Društva za plastiku i gumu* i član međunarodnoga uredničkog vijeća časopisa *POLIMERI* profesor emeritus Otto Vogl nedavno je svečano proslavio dvije rijetke i velike obljetnice.

U povodu toga održana je 5. listopada 2007. i prigodna svečanost u njegovu rodnom gradu. Tom zgodom bili su među uzvanicima pretežno članovi njegove mnogobrojne obitelji te manji broj suradnika i prijatelja. Bilo mi je posebno veselje i čast što sam bio nazočan toj svečanosti.

Imao sam to zadovoljstvo da za *POLIMERE* napišem i tekst u povodu njegova 70. rođendana (Polimeri 18(1997)5-6, 250). To mi omogućuje da se usredotočim samo na najvažnije trenutke u njegovu dugom i bogatom životu. Opći je zaključak da je prof. Vogl jedan od posljednjih živućih pionira i neprijeporan velikan polimerijskih znanosti u svijetu.

Profesor O. Vogl rođen je u austrijskom gradiću Traiskirchenu pokraj Beča 5. listopada 1927. Znanstveno je počeo djelovati veoma rano, prije 60 godina, na *Kemijskom odjelu Sveučilišta u Beču*, gdje je 1950., s nepune 23 godine, stekao akademsko zvanje doktora kemijskih znanosti. Na posljedodoktorskom studiju boravio je u SAD-u, na prestižnim sveučilištima: *University of Michigan* (1953. – 1955.) i *Princeton University* (1955. – 1956.).

Prvi posao prof. Vogla bilo je asistentsko mjesto na *University of Vienna* (1950. – 1953.), a zatim je proveo 14 godina u velikoj američkoj kemijskoj tvrtki *Du Pont de Nemours* (1956. – 1970.). Slijedi 26-godišnji profesorski rad: *University of Massachusetts, Department of Polymer Science and Engineering*, Amherst (1970. – 1983.), zatim *Polytechnic University, Brooklyn* (1983. – 1992.) kao prvi nositelj titule *Herman Mark Professor of Polymer Science*. Od 1992. ponovno je u Amherstu, i 1996. godine umirovljen uz dodjelu počasnog naslova *profesor emeritus*.

Prof. Vogl iznimno je uspješan znanstvenik i nastavnik. Objavio je više od 460 znanstvenih radova, 120 stručnih i znanstvenopopularnih članaka, 50 patenata, urednik je 10 znanstvenih knjiga, a napisao je i veći broj poglavlja u enciklopedijama i knjigama. On je znanstvenik velike inventivnosti i imaginacije, široke opće kulture i instinkta. Bečke uglađenosti.

Član je uredništva gotovo svih važnijih polimerijskih časopisa i dugogodišnji glavni urednik prestižnog časopisa *Progress in Polymer Science*. Vodio je više od stotinu doktorskih disertacija i posljedodoktorskih

Profesor Otto VOGL

usavršavanja te mnogobrojne gostujuće znanstvenike iz mnogih zemalja, posebice istočnoeuropskih i Japana. Autor je imao sreću i čast surađivati s prof. Voglom na *University of Massachusetts* u Amherstu, a zatim niz godina u zajedničkim publikacijama. Veoma je sklon suradnji s drugim znanstvenicima i jedan je od najuspješnijih organizatora znanstvenih skupova. Također, vrlo aktivno surađuje s mnogobrojnim sveučilištima i znanstvenim institucijama, a bio je savjetnik većeg broja poznatih kemijskih kompanija. Tako je boravio kao gostujući profesor na *Kyoto University* (Japan), *Osaka University* (Japan), *Royal Institute of Technology* (Stockholm, Švedska) te u Kini na *University Wuhan*, *University of Shanghai*, zatim u Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj i Mađarskoj. Također je boravio tri puta u Hrvatskoj. Bio je savjetnik većih kemijskih kompanija kao *DuPont*, *SAD*; *Montedison*, Italija; *Enichem*, Italija; *Westinghouse Corporation*, *SAD*; *Chemie Linz*; Austrija; *PCD*, Austrija; i *Doppler foundation*, Austrija. Osnovao je *Center of the University of Massachusetts Industrial Research on Polymers*. Toj udruzi pristupile su mnoge američke tvrtke kao *Tennessee Eastman*, *Eastman Kodak*, *Dow Chemicals*, *Alcon*, *Shell*, *Merck* i *DuPont de Nemours*.

Od 1968. do 1995. proveo je, kao gostujući profesor, po nekoliko mjeseci na desetak svjetskih sveučilišta: od *Kyoto University* u Japanu i švedskog *Royal Institute of Technology*, *Institute for Polymer Chemistry*, *University of Freiburg* u Njemačkoj do *University of Louis Pasteur* u Strasbourgu u Francuskoj.

Područja djelovanja prof. Vogla iscrpno su predstavljena u tekstu u povodu njegova 70. rođendana.

Profesor Otto Vogl prepoznatljiv je po rezultatima na velikom broju važnih istraživačkih

područja, prvenstveno temeljnim zakonitostima kemijskih reakcija uz sudjelovanje makromolekulnih tvari i mehanizama kationskih i stereospecifičnih polimerizacija. Velik je njegov doprinos reakcijama polimerizacije i definiranju svojstava polimera acetaldehida i viših alifatskih aldehida u pripravi polimernih ultraljubičastih stabilizatora, homopolimerizaciji funkcionalnih monomera i njihovom kopolimerizacijom s brojnim monomerima, sintezi i svojstvima polimera 1,3-poretka (e. *head to head*, H-H), stereospecifičnih polimerizacija, posebice uz nastajanje polimera s jednoznačnim spiralnim konformacijama te sintezi funkcionalnih polimera s fiziološki aktivnim skupinama. Po njemu je usvojen i naziv *funkcionalni polimeri*, kao i *makromolekulna arhitektura* (e. *functional polymers*, *macromoleculars architecture*).

Za svoja znanstvena postignuća prof. Vogl dobio je mnoga priznanja i počasna zvanja. Član je *Austrijske akademije znanosti* (1985.), *Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften* (1985.) i *Sweden Academy* (1994.). Dodijeljen mu je naslov *doktor honoris causa* četiriju sveučilišta: *Jena University* (Njemačka, 1983.), *University in laasa* (Rumunjska, 1992.), *Osaka University* (Japan) i *Slovak Academy of Sciences* (Bratislava). Dodijeljeno mu je ukupno 20 medalja gradova i sveučilišta: *Distinguished Award* od *Society of Polymer Science*, Japan, *Division of Polymer Chemistry* i posebno *Applied Polymer Chemistry*, *Gold Medal of the City of Vienna*, *Medal of the University of Helsinki*, Finska. Počasni je član *Slovak Chemical Society* te diploma počasnog člana hrvatskog *Društva za plastiku i gumu*. U muzeju grada Traiskirschena postoji stalni postav *Dr. Vogl Zimmer*, posvećen životnom putu i znanstvenim postignućima njihova važnog sugrađanina.

Od većeg broja hobija, kao što su putovanja i strani jezici (osim njemačkoga i engleskoga to su i talijanski, francuski, španjolski, pa ruski, mađarski i švedski), prof. Vogl predan je kolekcionar poštanskih maraka, posebice austrijskih i japanskih. Zato je bio oduševljen kada je austrijska pošta tiskala prigodnu marku u povodu njegova jubileja.

Godine 1955. profesor Vogl sklopio je brak s Jane Cunningham. Otac je Erica i Yvonne te djed šestero unuka i unučica.

Profesoru Ottu Voglu želimo puno uspjeha, dobro zdravlje i dug život ispunjen radošću otkrivanja znanstvenih istina, a također, i nadasve, mnogo zadovoljstva u krugu supruge, djece i unuka.

Zvonimir JANOVIĆ